

KOKO YHTEISÖ MUKAAN MERIMETSO-ONGELMAA RATKAISEMAAN

Hankenumero 66318

Selvitys hankkeen toteutuksesta

TAUSTA

Airiston-Velkuan kalastusalue pyysi 11.2.2018 jätetyllä hakemuksella, että sille myönnettäisiin 12 820,00 euroa tukea hankkeeseen Koko yhteisö mukaan merimetso-ongelmaa ratkaisemaan. Varsinais-Suomen ELY-keskus teki hankepäätöksen 9.5.2018 ja siinä myönnettiin hakijalle tukea hankkeeseen haettu summa. Myönnetty tuki oli 71,94 % hyväksytyjen kustannusten kokonaismäärästä.

Hankkeelle haettiin 16.8.2018 toimitetulla muutoshakemuksella tukikelpoisuusajan pidentämistä 31.12.2019 asti. Jatkoaikahakemukseen saatiin myönteinen vastaus 25.9.2018 kirjatulla päätöksellä. Hanke oli osa Euroopan meri- ja kalatalousrahaston Suomen toimintaohjelmaa (III.3 Paikalliset kehittämishankkeet (art.63)).

HANKKEEN TOTEUTUS

15.4.2018 järjestettiin Askaisissa merimetsoinfo, jossa:

- 1) Taustoitettiin alueen merimetsotilannetta.
- 2) Selostettiin Varsinais-Suomen ELY-keskuksen myöntämän poikkeusluvan sisältöä.
- 3) Kannustettiin koko yhteisöä mukaan merimetso-ongelmaa ratkaisemaan liikkumalla vesillä ja rannoilla sekä havainnoimaan ja ilmoittamaan merimetsojen pesinnöistä kalastusalueelle.
- 4) Kannustettiin läsnäolijoita pohtimaan uusia laillisia merimetsohäirintämenetelmiä.

Vesillä liikkujat ilmoittivat kalastusalueelle keväisistä merimetsohavainnoista ja tarkistettiin, onko kyseessä muuttoparvi vai rakentumassa oleva yhdyskunta. Suunnitelman mukaisesti lähettäviä riistakameroita jätettiin luodoille ja saariin jotka ovat, tai ovat takavuosina säännöllisesti olleet valtausyritysten kohteena.

Riistakameroiden lähettämiä kuvia:

TIEDOTUS

Hankkeen häirintätoimenpiteiden eri vaiheista ja tuloksista informoitiin tiedotusvälineiden lisäksi Turun kaupungin ympäristönsuojelua (Saaristolintulaskennat), Lounais-Suomen hylje- ja merimetsoneuvottelukuntaa, ELY:n kalatalousviranomaista ja ELY:n ympäristö -vastuualueita, Suomen ympäristökeskusta ja Luonnonvarakeskusta, Saaristomeren kalastusalueita sekä Saaristomeren kalatalouden toimintaryhmää.

Lisäksi hanketta esiteltiin vesillä liikkuville aktiivisesti puhelimitse ja suoraan keskusteluyhteyksin.

TULOKSIA

Merimetsoyhdyskunnista vapaat alueet lisäävät kaupallisen kalastuksen mahdollisuuksia ammatin harjoittamiseen. Merimetsojen pesinnät pystyttiin estämään poikkeuslupa-alueella vuonna 2018 – 2019. Lähettävät riistakamerat toimivat odotetusti ja vähensivät kenttäkäyntien tarvetta.

Merimetsot eivät pesineet vuosina 2016 - 2017 Airiston-Velkuan kalastusalueen merimetsojen häirintäalueilla.

On ilmeistä, että merimetsojen häätäminen pesänrakennuspuuhista vaikeutuu sitä mukaa kun pesät valmistuvat. Häirintätoimet tulee aloittaa välittömästi pesänrakennusten alkamisen jälkeen. Kalastusalueen resurssit ovat varsin rajalliset, mutta hankkeessa saatiin tähän työhön saatiin motivoitua mökkiläisiä ja kaupallisia kalastajia, jotka jatkavat havainnointia myös tulevana vuosina. Koko yhteisö saatiin mukaan merimetso-ongelmaa ratkaisemaan.

Turussa 31.3.2020 Timo Saarinen

Liitteet

1. Kutsu Vakka-Suomen Sanomissa
2. Vakka-Suomen Sanomien juttu
3. Turun Sanomien juttu

KUTSU MERIMETSOTILAISUUTEEN

Airiston-Velkuan kalastusalue järjestää **SUNNUNTAINA 15.4.2018 klo 14 - 16** merimetsoinfon, jossa kerrotaan tulevan kauden häirintätoimista sekä pohditaan yhdessä uusia häirintämenetelmiä.

Paikka: Louhisaaren kartanon kahvila os. Louhisaarentie 229 ASKAINEN.

Kahvitarjoilun varaamiseksi pyydetään ystävällisesti ennakoilmoittautumisia timo.saarinen@airistovelkua.fi tai p. 0400 525323

Tilaisuus on osa Saaristomeren kalatalouden toimintaryhmän rahoittamaa hanketta.

TERVETULOA!

Hanke on osittain Euroopan
meri- ja kalatalousrahaston
rahoittama (EMKR)

EUROOPAN MERI- JA KALATALOUSRAHASTO
SUOMEN TOIMINTAOHJELMA
2014-2020

Louhisaaren kartanon kahvilassa pidetyssä tilaisuudessa keskusteltiin muun muassa siitä, pitäisikö merimetsokannan rajoittamisesta tehdä kansalaisaloite.

Merimetson häirintään tarvitaan talkooapua

V-55 17.4.18

Sari Honkasalo

Merimetsot ovat saapuneet Velkualle ja Mynälähdelle, ja seuraava kuuksi on ratkaista se, onnistutaanko merimetsojen häirinnässä Airiston-Velkuan kalastusalueella.

– On tärkeää seurata, onko uuden yhdyskunnan rakentaminen käynnissä eli ilmoittakaa meille heti kun esimerkiksi näette jossakin merimetsoja lentävän pesänrakentamistarpeet no-kassaan tai soidinasuun kuuluva valkoinen laikku kyljessään, painotti kalastusalueen kalataloussuunnittelija **Timo Saarinen** sunnuntaina Askaisissa pidetyssä merimetsotilaisuudessa.

Kalastusalueella on ku-luvalle vuodelle voimassa oleva häirintälupa, jonka mukaan merimetson pesiä saa hävittää häirintäalueella 15.5. saakka.

– Kiire on siksi, että jos lintu ehtii tehdä pesään munia, se luoto tai saari on sitten jätettävä rauhaan.

Havaintojen tekemistä

hankaloittaa jäätilanne.

– Kuka vain jollakin konstilla pääsee turvallisesti vesille, käykää katsomassa miltä tilanne näyttää. Kan-nustamme nyt niin kaupallisia kalastajia, mökkiläisiä kuin maan- ja vedenomistajia ottamaan vastuuta merimetsojen häirinnän onnistumisesta, Saarinen sanoo.

Kalastusalue on saanut myös rahoitusta, jonka avulla pystytään asentamaan alueelle joitakin riistakameroita merimetsojen tarkkailun tehostamiseksi. Kameroita asennetaan alueille, jonne on vaarana muodostua uusia kolonioita, sillä merimetsojen saapumisen jälkeen on epävarmaa, onko kysymyksessä levähdyspaikka vai uuden yhdyskunnan rakentamisen käynnistyminen.

Kalastusalue toivoo myös vinkejä kustannustehokkaita häirintämenetelmistä. Hyviä kokemuksia on saatu muun muassa keltaisesta hirtinauhasta ja amerikkalaisesta scary man-pelottimesta.

MERIMETSOJEN määrä on alueella lisääntynyt nopeasti, ja ongelmaksi ne koetaan niin luontoon, rehevöitymiseen kuin kalastoonkin aiheutuvien haittojen vuoksi.

– Erityisen huolissaan ollaan siksi, että samat alueet ovat erittäin suosittuja kukan poikastuotantoalueita. Suomessa laskettiin viime vuonna pesiviä pareja 27750, eli pesiviä merimetsoja on kaikkiaan 55500. Jokaisesta pesästä kehittyi keskimäärin 1,85 lentopoi-kasta.

Lisäksi tulevat pesimätömät nuoret yksilöt, joita on kokonaiskannasta 40 prosenttia eli noin 37000. Syksyllä Jäämereltä tulee alueelle myös rannikko-pitkin muuttavia merimetsoja.

– Voidaan sanoa, että avovesikaudella merimetsoja on keskimäärin 150000. Kun sen kertoo 240 vuorokaudella ja sillä, että jokainen syö keskimäärin 450 kiloa kalaa, niiden suihin menee 16 miljoonaa kiloa kalaa, Timo Saarinen laskee.

MERIMETSON suojelutilanne

harmittaa Velkuan-Airiston kalastusalueella, sillä kannan rajoittamisessa ei ole Saaristomerellä edetty yhtään siitä kun ensimmäinen merimetsotyöryhmä perustettiin kymmenen vuotta sitten.

– Jokaiselle kohteelle on haettava poikkeuslupa erikseen. Lupia myöntävät ovat sanoneet, että millään kokoonpanolla ei voida sopia, montako merimetsaa on oikea määrä eikä vetää kartalle viivaa, jonka perusteella rauhoitettu laji häädetään.

Häirintäluvissakin ongelmana on se, että sallittu häirintäalueen vieressä sijaitsee luonnonsuojelualueita, jotka ovat häirintä-luvan ulkopuolella, mutta niissä on isoja merimetsokolonioita.

Mynälähdellä sijaitsevala suojellulla lintuluodolla Aukkokarilla pesiä oli viime vuonna 64 ja Ruissalon kupeessa sijaitsevalla Aijäkarilla 1216 pesää.

Pelkkä häirintä onnistu-essaankin tuottaa yleisesti vain sen, että merimetsa siirtyy toisen alueen ongel-

maksi.

– Se on kuin kävisi tyhjentämässä oman jätteen naapurin tontille ja naapuri siirtää sen seuraavalle tontille.

KALASTUSALUE on hake-massa ensi vuodeksi lupaa maapesän munien öljyämiseen sekä puupesien pudottamiseen. Öljyminen tukehduttaa munan. Kustakin pesästä jätettäisiin aina yksi muna öljyämättä.

– Lupaa hantalaan myös suojelluille lintuluodoille vaikka tiedämmekin ettei sellaista saa, Saarinen toteaa.

Tanskassa ongelman kanssa on painittu pitkään ja todettu, että ainoa merimetsokantaa säätelevä asia on kalakannan koko.

– Koko kalakanta ei meiltä tule loppumaan, aina jotakin kalaa on, eikä merimetsolla ole luontaisia vihollisia. Ainut joka meillä kantaa rajoittaa, on Euroopan muiden maiden rajoitustoimenpiteet sekä mahdolliset kovat talvet Euroopassa, Saarinen toteaa.

Uutiset

TSI UUTiset / TA

Uutistoimitus

TAUSTA

Lähes 26 000
pesivää paria

Kesällä 2017 Suomen merialueilla pesi noin 25 750 paria. Merimetsoyhdyksuntia havaittiin Suomessa kaikkiaan 50 kappaletta, mikä on samaa luokkaa kuin kolmena edeltävänä kesänä. Yhdyskunnat pesivät yhteensä 79 luodolla.

2840

PESÄN YHDYSKUNTA

■ Suurin yhdyskunta sijaitsi Uudessa kaupungissa, siinä olti 2840 pesää. Myös Turussa sijaitsevi ylhännen pesän yhdyskunta.

■ Lounaisilla merialueilla yhdyskuntia löytyi myös Kustavista (560 pesää), Kemijärvellä (173), Naantalista (157), Mynämäeltä (64) sekä Paraisilta (32+18).

■ Merimetsoikannan kasvunopeus on hidastunut. Luonnontieteellisen tutkimuskeskuksen mukaan kanta on saavuttamassa lakipisteensä 22 000–29 000 pesivän parin välillä.

KANNAN KASVU

10%

Ts 16.4.18

TS/TIMO JAKONEN

■ Alueelliset vaihtelut pesien määrissä voivat kuitenkin olla vuosittain merkittäviä. Saaristomerialueella kanta kasvoi vuonna 2017 kymmenen prosenttia pääosin Uudenkaupungin ja Turun yhdyskuntien kasvun myötä.

■ Merimetsoyhdyksunnat ovat lähentyneet rannikkoa 2000-luvulla. Kesällä 2017 Paraisien ulkosaaristossa pesi enää muutamia kymmeniä merimetsopejää.

■ Merikotkia saalistaa merimetsoja enenevässä määrin. Saalistus alentaa pesimätulosta yhdyskunnissa ja siirtää pesintää sisäsaaristoon.

■ Suomessa pesivät merimetsoet talvehtivat Välimerellä ja Keski-Euroopassa. Laji saapuu pesimäpaikkoilleen jäätilanteesta riippuen maaliskuun lopulla tai huhtikuussa.

2

POIKASTA PESÄSSÄ

■ Aikaisimmat pariskunnat voivat aloittaa muninnan jo huhtikuun alussa, ja myöhäisimmät saavat poikansa lentoa heinäkuun lopulla.

■ Haudonta kestää noin kuukauden, ja poikaset saavuttavat lentokyvyn kahden kuukauden ikäisinä.

■ Keskimääräinen lentopokaskuutto on noin 2 poikasta aloitettua pesintää kohden.

Lähde: Suomen ympäristökeskus

Kalastajat ihmettelevät, eikä merimetsoikannan rajoittamiseksi ole olemassa laillista keinoa. Ruissalon pohjoispuolella sijaitsevalla Äijäkarilla laskettiin viime kesänä jo 1216 pesää. Kuva viime viikolta.

Kalastajat: Jos merimetsoja ei saada kuriin, saalis loppuu

Airiston-Velkuan kalastusalueella mietitään ankarasti uusia häirintäkeinoja merimetsoyhdyksuntien häätämiseksi.

Salla Tuomola
Turun Sanomat

Viime perjantaina Airiston-Velkuan kalastusalueen Facebook-ryhmässä jaettiin poikkeuslennin viesti. Etelä-Airistolla sijaitsevan Kirveskarin-Juonon kesämökin omistaja esitti toiveen, että saarten rannat otettaisiin kalastuskohteeksi ja taukopaikaksi koko kevään ajaksi toukokuun loppuun saakka.

Pääkaupunkiseudulla asuva omistaja käy keväällä mökillään harvakseltaan ja huhuili siksi talkkooapua vesilläliikkuja, jotta merimetsoet eivät perustaisi yhdyskuntaa tänäkin vuonna hänen saarilleen. Viime kesänä mökilläinen sai merimetsoet häädettyä, mutta pelkää, että linnut palaavat taas. – On poikkeuksellista, että maanomistaja joutuu pyytämään venelijoita apuun merimetsojen häätämiseksi, sanoo kalatalousuunnittelija Timo

Saarin Airiston-Velkuan kalastusalueelta.

Kalastajat ovat todella huolissaan rauhoitetun merimetsoleviämisestä kalastusalueen luodoilla. Linnun häätäminen on hankalaa, sillä jos se ehtii munia, sille on annettava pesimärauha.

Saarin vetoaa Velkuan alueen kalastajiin, jotta nämä kävisivät luodoilla tarkkailemassa, mikä siellä on tilanne. Pesähavainnoista tulee ilmoittaa kalastusalueelle. Hän arvioi, että merimetsoet tekevät munat pesiinsä jo lähiviikkojen aikana.

– Olemme saaneet rahoitusta riistakameroihin, jotta näemme, onko pesänsäntä käynnissä. Yksin Turusta asiaa ei kuitenkaan hoideta, vaan tarvitsemme kaikkien apua.

Avovesikaudella Suomen merialueilla on Saarin mukaan

keskimäärin 150 000 merimetsoyksilöä. Kun 240 vuorokauden pituinen avovesikausi kerrotaan lintujen määrällä ja arviolta 450 gramman päivittäisellä ruoka-annoksella, saadaan tulokseksi kokonaisarvio lintujen syömästä kalamäärästä. – Merimetsojen nokkaan katoaa 16 miljoonaa kiloa kalaa, Saarin toteaa.

Hänen mukaansa ensimmäisen merimetsoyöryhmän

”Merimetsojen nokkaan katoaa 16 miljoonaa kiloa kalaa.”

Timo Saarin
Kalatalousuunnittelija

perustamisesta on kulunut jo kymmenen vuotta, eikä juuri mitään ole tapahtunut.

– Lupien myöntäjien mukaan on mahdotonta sopia, kuinka monta merimetsoa on oikea määrä. Jokaista kohdetta varten pitää erikseen hakea erikoislupa kannan rajoittamiseksi.

Airiston-Velkuan kalastusalueen häirintäluva on voimassa tämän vuoden loppuun saakka. Häirintäalueella merimetso pesii saa hävittää, mutta ei sellaisten, joissa on jo munat.

Pesä ei kuitenkaan voi hävittää häirintäalueen ulkopuolella, kuten esimerkiksi Äijäkarilla, joka on Turun Ruissalon pohjoispuolella sijaitseva 0,3 hehtaarin kokoinen lintuluoto. Se on rauhoitettu luonnonsuojelualueeksi.

– Äijäkarilla tavattiin ensimmäiset merimetsoeset vuonna

2002. Viime kesänä niitä laskettiin 1216. Kovin paljon enempää sinne ei mahdu, joten linnut hakevat varmasti pian seuraavan pesintäpaikan.

Merimetsoet ovat jo löytäneet Mietoisten edustalla olevan Aukkokarin, jossa pesien määrä on viime vuosina kasvanut.

– Äijäkarin ja Aukkokarin ympäristössä on Saaristomeren merkittävimmät kuhan ja ahvenen poikastuotantoalueet, Saarin korostaa.

Vuodesta 2010 on käytetty myös pesintää ennaltaehkäiseviä karkottimia. Hyviä kokemuksia on muun muassa niin sanotusta scary man -pelottimesta. Myös puiden väliin virittämä keltainen hirvinauha on osoittautunut toimivaksi. – Merimetso on arka lintulaji, se antaa periksi pesinnän alkuvaiheessa toisin kuin vaikkapa lokki.